6610

LAISVOJI Lietuva

- Lituania Libre -

Didieji Lietuviai,

Dr. Jonas Basanavičius (dešinėj) ir Dr. Jonas Šliupas, pirmojo patriotinio lietuvių laikraščio «Aušra» sumanytojai ir jo redaktoriai, kuris buvo leidžiamas Mažojoj Lietuvoj. Pirmuosius «Aušros» numerius redagavo mūsų tautos patriarchas Dr. Jonas Basanavičius, gyvendamas Bulgarijoj, o kiek vėliau Dr. Jonas Šliupas, Basanavičiaus prašomas metė universitetą ir nuvykęs į Bitėnus, paėmė «Aušros» redagavimą bei kontrabanda gabenimą Didžiojon Lietuvon.

Kai jau žinome, aušrininkas Dr. Jonas Šliupas buvo pasitraukęs nuo bolševikų teroro Vokietijon, kurioje neseniai ir mirė eidamas 84 metus amžiaus. Apie jį, šiame žurnalo numeryje talpina savo atsiminimus mūsų redaktorius J. Jazauskas.

Lietuvos Praeitis

Lic. Vladas Staniliúnas
Mokslinėj LAISVOSIOS LIETUVOS misijoj

SENOVĖS LIETUVIŲ VISUOMENĖ SĄTVARKA.

Visuomenės pagrindas yra šeima Senovės lietuvių šeimą sudarė tėvai, vaikai, giminės ir net drauge gyveną, kaimynai. Apie senovės lietuvių šeimos gerbimą galime spręsti iš užsilikusių senovinių vestuvių apeigų.

Šeimos turtus valdė ir pačias šeimas tvarkė vyriausas ir sumaniausias šeimos vadovas narys. Jis vadovavo ir ginimui nuo priešų. Taigi šeimos vadovas būdavo ne tiktai savo šeimos bei giminės, bet ir visos apylinkės vadovu. Iš anų laikų yra užsilikę vaito ir seniūno vardai

Ne visos šeimos lygios turtingume. Gabesnės, darbštesnės, apsigyvenusios geresnėse sąlygose, greičiau pralobdavo. Pavojaus atvėjuje prie gabesniųjų prisidėdavo silpnesnės. Gabesnieji likdavo jų globėjais, vadais. Jų valdžioje būdavo pilys. Jie vadindavose rikiais arba kunigais. Svetimšaliai juos vadindavo vyresniaisiais kunigaikščias, karaliais ir tt. Karo atveju rikiai jungd-avosi vieni su kitais, kaimyniais rikiais ir iš jų gabesnieji ir galingesn eii kar tais paimdavo į savo rankas visą visuomeninį vadovavimą.
Tryliktojo amžiaus pradžioje Lietuvą dar tebevaldė apie dvidešimt rikių, kunigaikščių. Vienok 13 amžiaus vyduryje Mindaugas juos visus paėmė savo valdžion.

Didesniųjų sričių valdovai ir apylinkių rikiai priklausė bajorų luomui. Žemesnis už juos luomas buvo laisvieji ūkininkai. Še turėjo aniems mokėti mokesčius, eiti į karą, saugoti ir tvirtinti pilis Laisvasis ūkininkas prasigyvenęs galėjo tapti bajoru ir nusigyvenęs bajoras ūkininku Dar buvo ir nelaisvųjų ūkininkų. Tai buvo prasiskolinę ūkininkai, gyveną ant bajorų žemės ir moką jiems mokestį Bet ir šie, išsimokėję skolas, galėjo tapti laisvais ūkininkais ir net vėliau bajorais. Žemiausias luomas buvo vergai. Tai buvo karo 'belaisviai su savo šeimomis ir įvairūs nusikaltėliai Jie neturėjo jokios laisvės.

Šiomis mintimis baigiame prieš istorinį Lietuvos istorijos laikotarpį, arba geriau pasakius, įžangą į Lietuvos istoriją. Ateityje gvildensime Lietuvos valstybės kurimosi laikotarpį.

Skaitytojų Domei

«Lietuvos Praeitis» autorius, kurio taip vertingais kiekvienam lietuviui patriotui raštais iki šiol puošėsi žurnalas «Laisvoji Lietuva», dabar praneša, kad pirmykščiais rašiniais baigė įžangą į Lietuvos istoriją ir toliau tenka pradėti pačios istorijos gvildenimas.

Kadangi «Lietuvos Praetį» rašo lietuvis patriotas, mūsų Tautos praeities žinovas, arba istorijos mokslo autoritetas ir kadangi savo krašto istoriją privalo žinoti kiekvienas susipratęs lietuvis, tai autorius drauge su redakcija norėtų žinoti kaip gerbiamiems skaitytojams šis skyrius patinka ir kaip jį ateityje tvarkyti? Šiuo tikslu nuoširdžiai prašome visus mūsų gerb. skaitytojus mums raštiškai atsakyti į šiuos klausimus:

1. — Ar kiekviename «Laisvosios Lietuvos» numeryje skaitai «Lietuvos Praeitį»?

2. — Kaip tasai skyrius Tamstai patinka?

3. — Ar norėtumei, kad jis ateityje pasiliktų žurnale?

4. — Ar norėtumei šiame žurnale skaityti tiktai trumputę Lietuvos istorijos sątraukėlę ar plačiai dėstomą Lietuvos istoriją?

5 — Kokių raštų Tamsta norėtum skaityti žurnale daugiau ir kokių mažiau?

6. — Ar reikalinga nuolat talpinti lietuvių poetų eilėraščių ir lietuvių liaudies dainų?

7. — Ar neperdaug talpinama įvairių pavełkslų ir kaip jie Tamstai patinka?

8 Kokių raštų žurnale talpinamų, Tamsta visai neskaitai ir kodėl?

9 — Ar reikalinga nuolat talpinti apysakaičių, vaizdelių ir šiaip dailiosios literatūros kūrinėlių iš lietuvių gyvenimo?

10 — Kaip Tamstai patinka juokų skyrius ir jo dainelės?

11. — Kaip Tamstai žurnalas techniškai atrodo ir kas jame būtų taisytina?

12 — Kokius kitus pageidavimus Tamsta norėtumei pareikšti?

Gerbiamieji skaitytojai!
Tik visi dirbdami bendrai padarysime savo žurnalą įdomų, populiarų, gyvą mūsų rūpesčių atvaizdą ir vertą garbingo, už Lietuvos Laisvę Kovotojo vardo, todėl būkite malonūs greit atsakyti į patiektus klausimus.

LAISVOJI LIETUVA

Mėnesinis - Kultūros - Mokslo - Meno - Visuomenės - Kovos - Žurnalas

Metai (Año) I | Montevideo, Birželis - Junio 1945 | Nr. 8

PAZ!

El genio diabólico del mal y la barbarie, há caído aplastado en su propia guarida, bajo la espada inexorable de la justicia humana. Engendros de Marte, han sido humillados y vencidos por el furor del mismo genio que los engendró.

Y la P a z há vuelto sobre la Europa sacrificada y màrtir. Caro es el precio que há costado al mundo erigir la razón frente a la furerza, la humanidad frente al odio, el derecho frente a la injusticia, la libertad frente a la opresión. Pero sirva el, para demostrar en lo futuro que, jamás los bárbaros ni los ambiciosos, podrán privar a la humanidad de sus derechos, ni de la libertad que late en el corazón de cada hombre y, se agita en la mansa resignación de cada pueblo. Sirva la P a z de hoy, para meditar en lo futuro, que jamás habrá hombre por débil que aparente, ni pueblo por humilde que sea, que no sienta la nececidad de alzarce contra sus opresores, ni encuentre fuerzas para vencer al fuerte. Sirva el sacrificio de tantos millones de caídos; para reconocerle los derechos de justicia y libertad a cada hombre y cada pueblo

Que en el calor de cada uno de los hogares que que habrán de reconstruirse, se forge el genio del amor y del trabajo, de la confraternidad y el bienestar.

Que nada empeñe la victoria que han puesto sobre el mundo los heroes de la democracia.

Que sobre las ruinas del totalitarismo, se hiergan las democracias del futuro, sin feudos ni tiranos. Sin ambiciones teritoriales, ni requebrajamientos prepotentes.

Que se le devuelva su total soberania e independencia a cada uno de los pueblos liberados. Restauresele su libertad, con toda la plenitud de sus derechos constituidos, libre de influencias extranjeras, sin camuflage en su l beración, sin saboiage en sus derechos constitucionales, sin títeres en sus futuros gobernantes.

Que no hayan pueblos subyugados. por tendencias ajenas a su civilización y sus regimenes.

Que a los rayos del sol de la victoria, flamen las banderas, sin manchas que las humillen, sin afrentas que las envilezcan, sin tutelas que las prostituyan.

Sea esta de hoy, la P a z que gestó y sonó el titán democratico de Amèrica. Sea esta P a z y esta Victoria, la que forgó y entregó al mundo en la forma magnifica de Carta del Atlantico, el Coloso de la democracia americana, Franklin Delano Roosevelt.

Sea esa, esta P a z, y para ella esta Victoria, y habremos honrado la memoria de los sacrificados, y habremos agredecido a los que regresaron trayendonos la L i b e r t a d.

Juan D. Tarsso.

LITUANIA LIBRE

REVISTA MENSUAL

Para difundir el Humanismo, la Cultura, las Ciencias, Artes y Letras y para defender el Derecho de Vivir hasta por más pequeños y debiles que sean

EDITADA por la

ASOCIACION CULTURAL URUGUAY - LITUANIA

Aprobada y reconocida por la Ley del Gobierno Superior de la Nación, con la Personeria Juridica en el año 194

Organo oficial y propiedad Intelectual de la misma, Impreso en la IMPRENTA FORTALEZA

Redacción, Administración e Imprenta Rio de Janeiro 4001 - CERRO

Redactor Responsable: JULIAN JAZAUSKAS, Berna 2347 - CERRO.

Administrador: JOSE BABILIUS c. Ansina 1024. Montevideo.

Leidžia Urugvajaus Lietuvių Kultūros Draugija.

Metinė prenumeratos kaina:

Urugvajuje $ 1.50 U.
Argentinoje $ 3.00 A.
J. Amerikos V. 1 dol.

Perlaidas siųsti žurnalo administratoriaus Vardu; raštus - Redakcijos:

LITUANIA LIBRE
Rio de Janeiro 4001,
Cerro, Montevideo,
Rep. O. del Uruguay.

Rockefeller pondera la importancia de Las Américas en la organización mundial

El Subsecretario de Estado Rockefeller, el Secretario de Estado Stettinius y el Senador Vandenberg, miembros de la delegación de los Estados Unidos a la Conferencia de San Francisco.

SAN FRANCISCO.—El Secretario Auxiliar de Estado Nelson A. Rockefeller, manifestó que la amistad, unidad y tradición pacífica de las repúblicas americanas, son un factor importante en el establecimiento de un organismo mundial que garantice la paz.

En una radioemisión en esta capital, dijo el distinguido funcionario de estado, que los acuerdos aprobados por la Conferencia de San Francisco para integrar y armonizar los acuerdos regionales con los de caracter mundial, estuvieron de conformidad con las proposiciones de Dumbarton Oaks y el Acta de Chapultepec.

El señor Rockefeller, hasta hace poco tiempo Coordinador de Asuntos Interamericanos y luego delegado suplente de los Estados Unidos ante la Conferencia sobre Problemas de la Guerra y la Paz celebrada en Ciudad de México, hizo un análisis de la importancia de esta última conferencia en México. Afirmó que las principales decisiones adoptadas en la Conferencia, son clara evidencia del verdadero deseo del Hemisferio Occidental en favor de una legítima y auténtica paz.

El señor Rockefeller dijo lo siguiente: "El Acta de Chapultepec unió a las naciones del hemisferio para combatir la agresión, bien sea local o del exterior, confirmando al mismo tiempo el principio de que un ataque contra una nación sería considerado como un ataque contra todo el hemisferio. El Acta estipulaba también que sus provisiones se incorporarían en armonía con el organismo mundial de seguridad cuando éste sea establecido."

Entre otras cosas, manifestó que las repúblicas americanas aprobaron las proposiciones de Dumbarton Oaks como una base del propuesto organismo mundial de paz y que todas concurrieron a San Francisco determinadas a cumplir su promesa. Las proposiciones de Dumbarton Oaks y el Acta de Chapultepec persiguen los mismos objetivos, o sea, el mantenimiento de la paz mundial.

Indicando que los delegados de la Conferencia de Ciudad de México reafirmaron los ideales del sistema interamericano otorgando nuevos poderes y responsabilidades al Consejo Directivo de la Unión Panamericana en Wáshington, agregó que bajo la dirección de la Unión Panamericana, se estableció una comisión especial económico-social para cooperar en la tarea del propuesto consejo económico y social del nuevo organismo mundial.

Advirtió Rockefeller que la guerra no ha sido ganada todavía y que era muy probable que lo más cruento de la lucha estaba aún por librarse.

Manifestó por último, que ningún país miembro de las Naciones Unidas ha olvidado por un momento que el deber primordial es ganar la guerra, y que existe una gran devoción entre todas para llevar adelante la obra de forjar un mundo mejor.

Hortensia B a r t n i k a i t i s

Gabi gimnazijos mokinė, kuri, be bendrojo lavinimosi, lanko dar ir konservatoriją «Risler», o taip pat labai gražiai keliolika kartų yra pasirodžiusi teatre «18 de Julio» kaipo viena iš gabesniųjų jaunuolių aktorių

Urugvajaus lietuvių publikai Hortensia pažįstama, kaipo gabi deklamatorė ir pradedanti pianistė, taip gražiai ir meniškai pasirodžiusi paskutiniame «Motinos Dienos» minėjime.

Irena M i k a l a j ū n a i t ė

Jauna Urugvajaus lietuvaitė, gabi ir nauja meno pajėga mūsų kolonijoj, kuri taip žavėtinai koncertavo «Motinos Dienos» minėjime, pianu skambindama didžiųjų klasikų sudėtingus kūrinius.

Lauksime, kuomet ši gabi lietuvaitė vėl pasirodys mūsų jaunoj ir neturtingoj scenoj.

Reikalingas Planingas Kultūros Darbas

PRIAUGANČIAM JAUNIMUI

Mūsų išeivijos augančioji karta, kaip jau esame kalbėję ankstyvesniuose «Laisvosios Lietuvos» numeriuose, tirpte tirpsta iš lietuviškos išeivijos tarpo. Priežastys visiems žinamos: nepalanki aplinkuma, lietuvių išsiblaškymas, stoka veiklumo kolonijos kultūriniame darbe, tėvų mažas susirūpinimas tuo mi, kad jų vaikai mokėtų dvi kalbas. Ir gal didžiausią klaidą daro patys tėvai, kad organizuotai nesirūpina tuomi, kad jų vaikai mokėtų dvi kalbas; tėvų ir valstybės kalbą, kurioje gyvename. Kad jaunimas mokėtų dvi kalbas nėra naujas klausimas, bet būtina gyvenimo realybė. Tai kasdieninė gyvenimo pareiga, tai čia Urugvajuje gyvenančių lietuvių kultūrinio subrendimo barometras, tai lietuviško mūsų kolonijos kūno gyvybės pulsas. Pažvelgdami į kitų tautų gyvenančius išeivius, matome, kad anglai, prancūzai, rusai, žydai ir kai kurių kitų tautų išeiviai turi savo vaikams mokyklas, vaikų darželius, turi kultūrines organizacijas, kurios šiuo klausimu rūpinasi, prisideda ekonominiai savo augančios kartos auklėjimui. Daug kam iš mūsų žinoma, kad čia paminėtų tautų tėvai, suprasdami savosios kalbos palaikymo reikšmę augančios kartos tarpe moka kas mėnuo už einančius į jų organizuotas mokyklas net po 10 ir daugiau pezų, kad tik jų vaikai nenutoltų nuo savo kalbos. Urugvajaus švietimo įstaigos ir bendrai šviesesnioji šio krašto visuomenė daugiau įvertina tų tautų čia gyvenančius išeivius, kurie geriau moka pastatyti savo mokyklas, nes tuomi prisidedama prie viso krašto kultūtos ir jaunosios kartos švietimo darbo.

Bet kokioje gi padėtyje randasi lietuvių kolonija? Kuomi ji yra pasižymėjusi savo jaunosios kartos auklėjimo ir švietimo reikale? Atsakymas yra visiems žinomas ir jis gana liūdnas: šioje srityje mažai kas padryta. Tiesa, nepriklausomos Lietuvos gyvenimo metais turėjome lietuvišką mokyklą, bet ji buvo jaunutė, silpna ir dar mažai susigyvenusi su vietos gyvenimo realybe. Jos išlaikymo pagrinde buvo net ir klaidų, nes ją lankydavo, savo daugumoje, tų tėvų vaikai, kuriems dėl darbo ir kitų aplinkybių buvo patogiau leisti savo vaikučius. Buvo susidaręs net paprotys, kad ne tėvai prisidėdavo mokyklos išlaikymo reikaluose, o žiūrėdavo, kad mokykla materialiai jiems padėtų, teikdama einantiems į ją maisto ir panašiai. Kitaip sakant Urugvajaus lietuvių mokykla buvo dar silpnutė, nesusigyvenusi su tomis apystovomis, kuriose jai teko egzistuoti; mūsų išeivija buvo taip pat dar visai jaunutė ir tebegyveno senosios tėvynės ūpu ir daugiau galvodavo apie tai, kas darosi Lietuvoje, palikdama rytdienai čia gyvenančių lietuvių kultūros ir švietimo reikalus.

Prie šių apystovų užėjo karas, Lietuvos gyvenimas, kaip žinome, atsidūrė svetimų rankose, o to pasekmėje užsidarė ir lietuvių mokykla Urugvajuje, palikdama mus be nieko.

Tai skaudus smūgis mūsų kolonijos gyvenime. Šį smūgį jaučiame visi, ir ypatingai tėvai, kurie norėtų, kad jų vaikai mokėtų dvi kalbas ir turėtų savo sąmonėje ne tik savo tėvų charakteriaus, bet ir kalbos bei tūkstantimis metų ugdytos kultūros ir dorovės pradus.

Koks gi kelias iš šios padėties? Yra gana sunkumų, bet lietuvio siela jau pripratusi ristis su sunkumais. Pirmučiausia privalome suprasti, kad ne tėvams kas nors turi mokėti už tai, kad jie mokina savo vaikus tėvų kalbos, bet jų yra tėviška pareiga auklėti vaikus taip, kad nebūtų gėdos nei jiems patiems nei kraštui kuriame gyvename, nei mūsų kolonijai. Tėvai ir bendrai visi išeiviai, kuriems suprantama, kad augančioji mūsų karta privalėtų mokėti dvi kalbas, turėtų pasisakyti «Laisvojoj Lietuvoj» savo straipsniais, laiškais ar šiaip mintimis, kad ugdyti bendrą kolonijos minti taip opiu klausimu.

Tiesa, anglų ar prancūzų, būdama nedidelė kolonija, mes nepasivysime, bet kad tėvai sutartinai veikdami galėtų daug padaryti, tai tas taip pat tiesa.

Mūsų jaunimas šiuo tarpu gal pasitenkintų ir tokiais popiečio kursais, kaip kad turi anglų-urugvajiečių kultūros draugija, kur per dvejus metus pramoksta net svetimtaučiai anglų kalbos.

Dabar jau įpusėjęs ruduo, taigi šių metų lietuvių kalbos kursų steigimo klausimu yra labai laikas susirūpinti. Tėvai privalėtų tartis tarp savęs, ar per Kūltūros Draugiją, kad šiais metais veiktų lietuvių vaikams čia aptarti kursai.

Tėvas.

Alda Puodžiūnaitė.

Susipratusi lietuvaitė jaunuolė, gabi ir nuolatinė «Kultūros Draugijos» artistė viena iš aktyvių iniciatorių besiorganizuojančio patriotinio Urugvajaus lietuvių jaunimo prie «Kultūros Draugijos».

Dr. J. Šliupas

(Atsiminimai.)

Viso pasaulio lietuvius patriotus, neseniai pasiekė liūdna žinia. Matyt Lietuvos okupantų išvežtas iš savo numylėtos Tėvynės, Vokietijoje mirė Dr. Jonas Šliupas, didysis maskoliais pavergtos Lietuvos laisvės kovotojas, artimiausias mūsų Tautos patriarcho Dr. Jono Basanavičiaus bendradarbis, su kuriuo išleido «Aušrą» ir ilgoką laiką ją redagavo. Galim suprasti 84 metų amžiaus senelio aušrininko tragediją, kai jam caro žandarų už lietuvybę visą jaunystę persiakiotam, visą amžių dirbusiam, kad Lietuva nusikratytų rusų jungo, jau taip gilioj senatvėj buvo atimta teisė net ir numirti gimtojoj žemėj.

Apie šį aušrininką ir didelį lietuvių tautos žadintoją, savo laiku teks išsamiai kalbėti, o tuo tarpu noriu prisiminti vieną susitikimą su tuo garbingu mūsų tautos sūnumi.

Tas mano susitikimas įvyko vaikystės metu, kuomet apie lietuvybės ar visuomenės veikimą tik ūpo pagautas prisimindavau, nors apie garsų studentą, kuris apylinkę aprūpindavo kalendoriais, «Aušra» bei kitomis maskalių draudžiamomis knygomis ir vykusiai suvedžiodavo rusų žandarus jau buvau daug girdėjęs, kas neapsakomai ir veikė mano jaunųjų smalsumą, kad asmeniai pažinus tą tokį šaunų lietuvį ir savo kaimyną.

Kartą pripuolamai su savo mamyte nuvykau į Rakandžių arba į gimtąjį jo kaimą ir tenai pirmą bei paskutinį kartą mačiau ir pasikalbėjau su didžiuoju lietuviu Dr. Jonu Sliupu Prisiklausęs apie daktaro jaunystės įvairius nuotikius ir būdamas jaunuoliu neišdrysau prakalbinti daktarą, o jam ir į galvą neatėjo, kad čia toks «vyras» suinteresuotas pasikalbėti su juomi. Tuomet kreipiausi į berną, Sliupo brolio ūkyje tarnavusį, kad jis man patarpininkautų. Tai buvo senyvas, bet labai rimtas žmogus, kuris man dar papasakojo kaip Dr. Sliupas būdamas universiteto studentu, iš Petrapilio slaptai atvyko tėviškėn persirengęs moteriškais drabužiais ir kaip paskubomis vidurnaktyje brolis jį išvežė, kad spėtų pabėgti į Vokietiją.

Taip mums bešnekant, iš sodo pusės pasirodė ateinąs ir Dr. Šliupas. Jo gyvenimo vargų sidabru jau nubarstyta galva, jo laisva laikysena ir bendrai imponuojanti išvaizda mane nepaprastai opiai nuteikė. Galvojau, kaip čia jis užkalbinus. Bet mano keblią padėtį tuojau pataisė pats daktaras, kuris prisiartinęs uždėjo man ant galvos ranką, lengvai supurtė ir tarė:

«Sveikas vyre, o skaityti ar jau moki?

«Moku, p. daktare, nes einu mokyklon, skubiai atsakiau jam. Daktaras mane pagyrė ir ėmė klausinėti kaip patinka mokintis, kaip užlaikau mokyklos sąsiuvinius, ar sugyvenu su klasės draugais, ar geri mokytojai ir ar pa tinka skaityti knygos?

Aiškinaus, kad su blogais laipsniais visus sąsiuvinius sunaikinau, laikau tik su gerais laipsniais. Kai dėl knygų, tai jų gaunu iš mokytojos A. Rakštytės ir mokyklos suolo draugo K. Debecko. Jas skaitau, ypač kurios patinka tai ir naktimis. Daktaras tuomet gausiai mane paklausinėjo iš perskaitytų knygų, ypatingai iš lietuvių tautos kovų su maskoliais už savo laisvę, savo spaudos ir mokyklų atgavimą.

Taip pasikalbėjus ir arčiau susipažinus, daktaras už parankės mane nusivedė seklyčion ir iš didelės, visokiomis knygomis užkrautos spintos išėmė vieną ir man dovanojo atminčiai Tai buvo Simano Daukanto Lie tuvos Istorija. Antrą liepė pačiam pasirinkti. Antrą aš pasirinkau Dr. J. Basanavičiaus «Ožkabalių Dainos», kurios ir nukreipė mūsų pasikalbėjimą į tą pusę. Man užklausus apie jo artimiausius tų sunkiųjų Lietuvai laikų bendradarbius, jis man atsakė, kad nuo pasipažinimo iki šiol, vienas iš geriausių jo draugų yra Dr. Jonas Basanavičius. Jis man papasakojo, kaip jie su Basanavičium visuomet be ginčų susitardavo lietuvių tautos laisvės ir gerovės klausimais, kokiose sunkiose sąlygose, tarp daugybės pavojų ir maskolių žandarų persekiojami veikdavo, kad tik lietuvių tauta būtų laimingesnė ir atgautų savo laisvę. Man patarė visuomet skaityti geras knygas ir visuomet būti geru lietuviu bei didžiuotis lietuvio vardu.

Tas pasikalbėjimas man padarė nepaprastą įspūdį ir omenyje pasiliko iki šiai dienai bei pasukė eiti jo keliu.

Nors taip mažu prisiminimu didžiųjų mūsų tautos vyrų, «Laisvoji Lietuva» tepasipuošia jų paveikslu ir kiekvienam doram lietuviui teprimena, jog reikia užmiršti asmenius interesus ir dviguba energija dirbti, nes dabar lietuvių tauta yra didesniame pavojuje negu kuomet nors yra buvusi.

Reikšdamas giliausią užuojautą Dr. Sliupo giminėms ir norėdamas su jais susirašyti bei prismenant Jonų mėnesį. visi laisvieji lietuviai privalom prisiminti garbinguosius tėvynės sūnūs, pirmuosius aušrininkus, kurie visą savo amžių dirbo Lietuvos labui.

Kadangi šiandiena vėl randamės panašioje, kaip ir «Aušra» gadynėje, kuomet Lietuva buvo svetimų pavergta, todėl eikime Basanavičiaus ir Sliupo pravestu keliu, nes tas kelias mus jungia broliškon vienybėn ir veda į Nepriklausomą Lietuvą.

Julius Jazauskas.

San Francisco Konferencija

Einant prie pabaigos Tarptautinei San Francisco Konferencijai, labai pravartu pakalbėti apie jos darbų rezultatus. Apie šią, arba Jungtinių Tautų atstovų suvažiavimą į San Francisco buvo ypatingai daug kalbama ir dar daugiau rašoma pasaulio spaudoje. Labai daug žmonių tikėjosi ir laukė, kad šioji Konferencija tiesiog išspręs visus karo ir taikos klausimus. Bet tie lukesčiai laukėjus apvylė. Pasirodė, kad šios Konferencijos tikslai iš anksto ir griežtai buvo apibrėžti.

Jau pilnai paaiškėjo, kad San Francisco Konferencija visai nepalietė klausimo kokiomis sąlygomis daryti taiką su nugalėtu priešu, nes šiam reikalui bus sušaukta speciale Taikos Konferencija, kaip kad buvo sušaukta Versalio Konferencija, 1919 metais.

San Francisco Konferencija taip pat nesvarstė valstybių sienų ir neišprendė iškilusių ar dar galinčių kilti įvairių ginčų Jungtinių Tautų koalicijoje.

San Francisco Konferencija irgi neįsteigė teismo karo kriminalistams teisti ir neorganizavo administracijos Vokietijai

Tai ką gi veikė ir ko suvažiavo į San Francisco? Jungtinių Tautų delegacijos suvažiavo į San Francisco Konferenciją, kad aiškiau ir smulkiau išdiskusavus Pasaulio Saugumo Organizacijos įstatus, apimančius ir ekonominę tarybą ir tarptautinį teismą ir tarptautinės globos sistemą «išlaisvintoms» kolonijoms.

Trumpai, arba konkrečiai sakant, San Francisso Konferencija steigia naują Tautų Sąjungą.

Pirmoji Tautų Sąjunga buvo sukurta, 1914 - 18 metų karui pasibaigus. Jos statutas buvo ankštas su taikos sutartimi. Šį kartą Taikos Sutartis ir Pasaulio Organizacija yra griežtai atskirtos ir naujoji Tautų Sąjunga kuriama dar tebeinant žiauraim karui Azijos kontinente.

Tikrasis San Francisco Konferencijos tikslas yra sekantis: Jungtinių Tautų Konferencija Tarptautinei Organizacijai Įkurti.

Mums kaipo lietviams rūpi, ar nebuvo tenai paliestas Lietuvos reikalas ir ar atliko savo uždavinį Amerikos Lietuvių Delegacija?

Jau turimomis žiniomis, taip, nors neoficialiai, bet buvo keliamas Lietuvos reikalas. Bolševikų delegacijos pirmininkas Molotovas net porą kartų prašė Amerikos delegaciją, kad jam būtų leista iškelti plenumo posėdyie Tarybų Lietuvos delegacijos reikalas, bet du syk pradegęs su Liublino kislingų «valdžia» ir matyt, Amerikos delegacijos perspėtas «draugas» Molotovas atsisakė. Jei ir būtų iškilęs Lietuvos klausimas, tai būtų buvusi pakviesta ir Amerikos Lietuvių Delegacija referuoti plenumui Lietuvos klausimą, nes ji dalyvauja su Amerikos valdžios pritarimu. Kaip ten nebūtų, bet Molotovui nevyko Lietuvos klausimas iškelti jam pageidaujamoj formoje, o Amerkos Lietuvių Delegacija įteikė platų memorandumą Konferencijos Prezidiumui, ji atskirai informavo atskirų šalių delegacijas ir spaudą gyvu žodžiu, taigi ji rado gausų būrį Lietuvos draugų ir mūsų laisvės reikalu padarė labai daug. Tikėkim, kad teisė laimės ir Taikos Konferencija pripažins mums savo mylimoj tėvų žemėj, būti laisvais lietuviais, o ne kruvinųjų enkavedistų baudžiauninkais.

Gyvenam lemiamąjį momentą, kuris maskoliais pavergtos Tėvynės balsu šaukia mus vienybėn ir didžiojo Maironio žodžiais sako, kad:

Petys gi į petį,
Na, vyrai kas gali,
Sustoję į darbą
Už mylimą šalį,
Prikelsime Lietuvą mūsų!

P. R.

Otto Vikonis,

kuris, baigdamas vos 13 metus amžiaus, be egzamenų tapo perkeltas į trečiąją gimnazijos klasę, kurioje yra jauniausias mokinys. Malonu pažymėti ir sveikinti taip gražiai moksle progresuojantį jauną lietuviuką ir palinkėti jam pasekus mokslo viršūnę, būti geru lietuviu, kad savo jaunas jėgas skirtų Lietuvos ir žmonijos gerovei

Kolumbijos Lietuviai

ŠAUNŪS PATRIOTAI

Iš tolimosios Kolumbijos gavome žinių apie vieningą lietuvių darbą tėvynei gelbėti. Ten lietuvių nėra daug, bet jauniems saleziečiams: Nikodemui Saldukui, Titui Astrauskui ir prekybininkui Stasiui Siručiui vadovaujant, dedama rūpestingų pastangų garsinti Lietuvos vardą, jos vargus ir jos troškimus. Jie užsisakė net 25 egzempliorius knygos «Lituania entre fuego cruzado» padovanojimui vietinės spaudos redaktoriams bei valstybės vyrams.

Kolumbijos Liatuvių Komitetas San Francisco Konferencijos proga kreipėsi į S. Amerikos ir D Britanijos ambasadas, o taip pat ir į Kolumbijos Užs. Reik. Ministerį su specialiu memorandumu, prašydamas Lietuvą užtarti Jų tas raštas, gražiai, plačiai, įtikinančiai parašytas, buvo atspausdintas įtakingame Kolumbijos sostinės dienraštyje «El Siglo» ir keliolikoj kitų su tokiomis antraštėmis: «Lietuva prieš naujuosius savo spaudėjus. Tragedija vienos mažos šalies, kurią vėl norima pavergti. Bogotos mieste susikūrė Kolumbijos Lietuvių Komitetas Pono pirmininko Siručio pareiškimai. Pavergtos Lietuvos balsas. Lietuvos padangė apsupta sovietiškomis sutemomis».

Įdomu pranešti, kad čia minimas Kolumbijos Lietuvių Komiteto pirmininkas p. Sirutis liepos mėn. pirmomis dienomis laikinai atvyksta į Montevideo, o iš čia vyks į Buenos Aires.

GARSINA LIETUVIŲ VARDĄ BOLIVIJOJ

Dailininkas Jonas Rimša, kuris prieš porą metų buvo pakviestas į Boliviją, Sucre miestą, Meno Akademijos direktoriaus pareigoms, šiemet balandžio mėn pradžioje surengė savo ir savo mokinių dailės parodą. Nenorė lamas savo kūrybinio darbo varžyti administracinėmis bei pedagoginėmis pareigomis, J. Rimša pernai iš Akademijos pasitraukė ir tame pačiame mieste savarankiškai įsteigė Aukštesnįjį Tapybos Kursą. Jis turi 16 rinktinių studentų.

Bolivijos dienraščiai ir žurnalai Rimšos ir jo mokinių parodą įvertino labai palankiai, net entuziastingai. Pasikalbėjimuose su žurnalistais ir kitomis progomis mūsų tautietis visur pabrėžia savo lietuvišką kilmę, todėl jis ir vadinamas «notable artista lituano», «exquisito pintor lituano» ir panašiai. Šiemet geriausiais Rimšos kūriniais meno kritikai pripažino «Sinfonia Andina», «Feria Aymará», «Tarde Dorada» ir kitus, kuriuose vaizduojama Andų aukštikalnio gamta ar tos šalies būdingi gyventojų tipai. Pastebimas J. Rimšos kūrybinis subrendimas, aukšta, jau nusistovėjusi, jo technika.

Dailininkas Jonas Rimša netrukus atvyks į Buenos Aires, kur ketina pasirodyti su savo naujais laimėjimais. Jis ir čia turi nemaža gerbėjų.

LIETUVIO BALSAS IŠ ČILĖS

Rašytojas K. Verax gavo nuo savo pažįstamo lietuvio vienuolio laišką iš Punta Arenas, Cilės, kurio šias gražias ištraukas paskelbiame savo skaitytojams.

Redakcija.

Man begalo malonu regint, kad pasaulio lietuvių išeivių tarpe nestinga tautiniai ir dvasiniai susipratusių žmonių, kurie taip tragiškais mūsų tėvynei laikais deda savo pastangas ir vienija visas savo jėgas į bendrą, didį ir ryžtingą žygį, kad vėl pakiltų mūsų visad jauna ir graži tėvynė, taip daug iškentėjusi praeityje ir dar daugiau kenčianti dabartiniais audringojo karo laikais. Jei okupantams nepasiseks sunaikinti ir užgniaužti gyvybinių tautinių jėgų, tikėkimės, kad mūsų tėvynė vėl išsilaisvins ir sutraukys okupantų vergovės pančius ir vėl galės žengti mokslo, laisvės, kultūros, meno, kūrybos ir žmoniškumo keliais.

Šį mėnesį man jau sukanka metai, kai apsigyvenau Cilės valstybėje. Šiemet Vyresnieji man pakeitė užsiėmimą; jau nebemokytojausiu, bet dirbu parapijini darbą, kuriuo esu gana patenkintas Dabar esu ten esančios parapijos vikaru. Nestinga darbo ir pasiaukojimo progų. bet netrūksta taip pat ir sielą guodžiančių malonumų. Nežinau, jei būčiau dar likęs mokytojauti ateinantiems metams, tai, manau, būčiau visai pagadinęs jau ir taip nuo karo nusilpusius nervus ir kantrybę praradęs. Teapsaugo mane Dievas nuo tokių išdykusių ir nenuoramų čiliukų.

Lietuviški laikraščiai, tai vienintelė mano lietuviška paguoda kai atlieka truputis laiko po parapijinio darbo. Nenoriu, mat, užmiršti gimtosios kalbos. Gal reiks grįžti Lietuvon ir savo vientaučių jaunimo tarpe, ir nemokėsiu nė pamokslo pasakyti lietuviškai.

Kur lietuviai saleziečiai dirba kiekvienas savo darbo lauke ir laukia, kada išmuš mūsų tėvynei laisvės ir nepriklausomybės valanda.

Perduokit mano sveikinimus ir linkėjimus visai lietuvių kolonijai.

Kun. M. Pusčius.

Norintiems Vykt Amerikon

Su šiuomi «Laisvosios Lietuvos» numeriu pradedam spausdinti Lietuvos Generalinio Konsulato New Yorke informacijas, kurios būt nai reikalingos žinoti ir išpildyti kiekvienam, kuris nori įvažiuoti į Jungtines Amerikos Valstybes,

Lietuviai, kurie manote pasiekti Ameriką, neprivalote praleisti nė vieno «Laisvosios Lietuvos» numerio neperskaitę ir gerai atsiminti, kad norint įvažiuoti šios taisyklės yra būtinos ir privalomos.

Taisyklės:

Kiekvienas įvažiuojantis turi turėti du įvažiavimo globėjus (taip vadinamus «sponsors»,) kurie čia vietoje pradeda bylą dėl vizos davimo.

(Bus daugiau.)

Aleksandras Mikalajūnas

Čiagimis lietuvis jaunuolis smuikininkas, kuris taip artistiniai ir žavėtinai smuika koncertavo «Motinos Dienos» minėjime su savo sesute Irena, kaipo pianiste.

Pažymėtina, kad Aleksandras kaip ir jo sesutė ne tik yra gabūs jauni menininkai, bet ir geri susipratę lietuviai jaunuoliai, kuriuos tikimės dar nekartą girdėti mūsų patriotinės kolonijos parengimuose.

LAIMĖJIMO AUKA

Jungtinių Amerikos Valstybių armijos karys, sužeistas paskutiniuose mūšiuose su japonais, Ramiojo Vandenyno saloje Okinawa, kuris sveiku likusio draugo padedamas sunkiai eina į pirmąjį perrišimo punktą.

Kaip jau žinome, Okinawa saloje ilgai ir žiauriu azijatiniu būdu japonai gynėsi. Matydami, kad vistiek neatsilaikys prieš ame rikiečių galybę, daugelis japonų patys nusižudė, kurių tarpe net du generolai.

Kadangi ši sala abiem kariaujančiom pusėm yra ypatingai svarbus strateginis punktas, tai ir kruvinai nuožmūs mūšiai taip ilgai ir užsitęsė.

Amerikiečiai dėjo visas pas tangas greitesniam šios salos paėmimui, nes iš jos arčiausiu oro keliu galės bombarduoti pačią Japoniją ir savo laiku iškelti desan tą į jos metropoliją.

Amerikiečiai tikisi laike 18 mėnesių priversti ir Mikado armiją pasiduoti besąlyginiai.

—

J. Švėgžda.

Jo Auka

Visuomet, kai tik pamatau silpnesnės išvaizdos vaiką, tuojau atsimenu savo, Dariaus ir Girėno vardo mokyklos laikus Argentinoje.

Mano klasėj buvo mokinys Pranukas. Aš su juo draugavau. Tarp manęs ir jo buvo didelis skirtumas. Aš buvau tvirtas nenuorama ir save laikiau gaučiu, o jis silpnutis, liguistas, kurio veide spindėjo dvi didelės, mėlynos akys. Bet visoj mokykloj jis buvo pirmasis mokinys ir mūsų moktojas Ciučelis jį visiems statė pavyzdžiu.

Jo našlė motina tarnavo pas vieną turtingą ispaną, bet mažai uždirbdavo, taigi mažajam Pranukui nuolat stigo drabužių, maisto bei kitko, tačiau jis niekad nesiskundė.

Kartą man jo labai pagailo apdriskusio bei pusalkio ir aš jam pasakiau:

«Žinai, Pranuk. Mano tėveliai abu dirba ir aš jų sutikima jau gavau. Tu eisi pas mus gyventi. Bus smagiau abiems».

Pradžioje jis susijaudino kiek. Pažiūrėjo į mane savo giliomis akimis, iš kurių ištryškę dvi tyros sidabrinės ašaros nusirito ant jo murzino švarkelio ir tarė:

«Dėku, ne!

Aš jį supratau ir skausmas suspaudė man širdį, o jis nuo to laiko man pasidarė daug daugiau draugiškesnis.

Laikas bėgo. Senąją kultūros motiną Europą apgaubė karo gaisras, kurio liepsnose atsidūrė ir Motina Lietuva. Ištikimieji Tėvynės sūnūs sušuko: «Tėvynės laisvė pavojuje! Rudieji ir raudonieji banditai dalinasi tau tas ir žudo jų žmones! Visi į pagalbą»!

Organizavosi ir ėmėsi darbo vyresnieji, neatsilikom ir mes jaunuoliai, kurie biaurėjamės vergijos pančiais ir didžiuojamės lietuvio vardu. Negalėdami kitaip padėti, mes susirinkę nusitarėm padaryti rinkliavą tarp kitataučių. Tai buvo Pranuko projektas ir jis nupiešė lietuviškais motyvais aukų lapus. Bet lyg tyčia, rinkimo dienoj pasitaikė nežmoniškai blogas oras. Pylė, kaip iš kibiro lietus ir siuto šaltas vėjas. Laukėm pragiedrėjimo, bet oras nesitaisė. Tuomet nutarėm rinkliavą atidėti kitai dienai.

«Ko jūs bijote? — staiga pasigirdo Pranuko balsas — lietaus, vėjo, audros? Ar ne gėda? Jūs bijote paaukoti kelias valandas tiems, kurie kovoja už Lietuvos laisvę, kurie kenčia Sibiro šalčius ir Kazakstano tyrlaukių audras, o gal jūs esate ir tokie, kurie bijotė gauti ma žytė slogą, dirbant šventąjį darbą?

Mes susigėdę vengėm pažiūrėti į jį ir nedrysom prabilti.

«Gerai, — tarė jis, «bent vienas lapas nebus tuščias!

Pribėgo visas išbalęs prie stalo, paėmė aukų lapą ir tarė: «Slogo nebijau, Lietuvos reikalas didesnis už jį». Norėjau jam kažką sakyti, bet jis nusišypsojo, palingavo galvą ir skubiai išėjo.

Stovėjome, kaip stabo ištikti, nes buvo gėda ir pikta dėl mūsų silpnavališkumo.

«Aš taip ir maniau, — tarė Vytas. «Gėda mums čia žiopsoti, tai liurbiškumas».

Išėjom visi. Rinkome ir surinkome labai daug pinigų. Ne vienas iš mūsų slogos negavome. Tik jis .. Tas jaunasis mūsų didvyris, menkučiais rūbeliais, gavo plaučių uždegimą.

Budėjome visi prie jo lovos. Keturias dienas ir naktis kovojom kartu su juo dėl gyvybės liepsnelės.

Vienu momentu jis atgavo sąmonę. Veidas prasiblaivė. Jis į mus pažiūrėjo giedriu ir giliu žvilgsniu ir tarė:

«Jūs čia visi, neliūdėkit draugai. Atleiskite jei aš jus įžeidžiau . . . Jis liūdnai į mus žiūrėjo.

Jis mirė. Mirė todėl, kad mes buvome dideli bailiai. Mirė, pravėręs mums akis ir įrodęs, kad didžioji idėja yra daug vertesnė už sveikatą ir gyvybę.

Buenos Aires
1. 2. 45.

Gerbiamieji Bendradarbiai!

Sekantis — Laisvosios Lietuvos — numeris išeis «Išeivių Dienos» paminėjimui. Prašom parašyti sekančiam numeriui.

U. L. Kultūros Draugija

calle Rio de Janeiro 4001, Cerro
Montevideo

Nuomuoja savo patalpas:

Parengimams, vestuvėms, banketams, paprastiems šokiams, susirinkimams ir paskaitoms. Dėl sąlygų, galima kreiptis kiekvieną dieną, draugijos raštinėn:

c. Rio de Janeiro 4001, Cerro.

Užsiprenumeruokite Chicagos liet. dienraštį

NAUJIENOS

16 pezų Urgvajaus metams.

1739 South Halsted Street, CHICAGO, ILL

Raišių Petras.

LIETUVOJE.

Didžiam Lietuvos laisvės kovotojui,
Kazimierui Čibirui - Verax.

Gražus pavasaris nūnai apleido mūsų lauką,
Vergiją nešini į juos pavergti suvažiavo
Ir jų daina dabar lietuvių žemėj vėtra plauko,
Lyg džiaugdamos, kad mums vergiją deda savo.

Ir kaip nyku dar mielos tėviškės laukuose,
Vien klaikūs debesys ir šiaurys vėjas skleidžias.
Kur lietuvis, kur viturio daina skambėjus juose,
Nejaugi laisvės saulė vėl nusileidžia pagiriuose?

Matau, nuo ašarų, vis darosi žymiai drėgnesnė,
Palaiminta, šventa lietuvių miela žemė.
Našta, kaip Nazariečiui vis daros kruvinai sunkesnė,
Nes jos vaikai užsigina ir Judo grašį grobia godžiai.

Ir gal todėl, liūdnai parymo tuščias kluonas,
Nesimatyt kviečių, rugių ir anei šieno.
Išblyškęs lietuvis su kortele belaukia duonos
Tamsias naktis ir šiurpulingai klaikias dienas.

O juk dar vakar jis, dainavo valgydamas sočiai,
Armonika, daina ir džiaugsmas lankė žalią sodžių.
Risti žirgai, kai vežė jaunus juos į svočias,
Gėlių languos žydėjo melsvos akys godžiai.

Kaip sapną žymi tai tamsus maskolių takas,
Nusėtas ašaroms, krauju ir sopuliais patvinęs.
Mačiau, kaip verkė iš už šilo mėnuo tekąs,
Kaip paslėpė už debesų jis savo veidą nusiminęs.

Bet mums neverkt, nežus mūs laisvės lobis,
Širdyse mūs razetomis ir jezminais jis žydi.
Krauju nuplausim Lietuvą, kad būt balta kaip drobė,
Tai kas, kad Azijos žmogus gyventi mums laisvai pavydi.

Auginkim tat širdy, mes laisvę broliai sesės,
Ji išsiverš keršto audra siaubingąja netrukus.
Sugrįš į mūs laukus pavasaris užgesęs
Ir vasaros gamta sužys graznoj, dabar niūri sujukus.

Dainos, Muzika, Prakalbos, Deklamacijos Ir Šokiai Su Daug Įvairenybių Bus K. Draugijoje

Sekmadienį, liepos mėnesio 22 d. š. m. ir prasidės lygiai 5 val. po pietų. Atsiminkit, kad tą dieną, gatvėj Rio de Janeiro 4001, Cerro, bus didingai minima — Išeivių Diena — Laukiama daug svečių iš provincijos ir iš Argentinos. Dalyvaukime visi.

LIETUVIS URUGVAJUJE

MINĖS — IŠEIVIŲ DIENĄ —

«U L. Kultūros Draugija» mini «Išeivių Dieną» sekmadienį, liepos mėn. 22 d. š. m. 3 val. po pietų, savo patalpose, gatvėje Rio de Janeiro 4001. Cerro.

Programoje: prakalba, dainos, muzika, deklamacijos ir kiti įvairumai. Po programos, linksmūs šokiai iki ankstyvo ryto. Kviečiam visus iš anksto ruoštis ir skaitlingai dalyvauti. Maestro V. Dorelis ruošia specialų lietuvių dainų repertuarą, dalyvaus žymūs svečiai iš Argentinos.

PERMAINA VADOVYBĖJ

Visuotiname «U. L. Kultūros Druagijos» narių susirinkime, įvykusiame sekmadienį, birželio mėn. 10 d. š. m., senasis draugijos iždininkas gerb. Juozas Babilius atsistatydino iš draugijos iždininko ir žurnalo administratoriaus pareigų. Jo dimisiją susirinkimas priėmė ir nauju iždininku išrinko gerb. Petrą Korkuzą, kuris laikinai eina ir administratoriaus pareigas.

Visus gerb. «Laisvosios Lietuvos» skaitytojus, platintojus, atstovus ir šiaip suinteresuotus administracijos reikalu, ir pinigus už žurnalą prašom siųsti šiuo adresu:

Pedro Korkuzas.
Calle Rio de Janeiro 4001. Cerro.
Montevideo. Uruguay

NEIVYKO

Skelbtoji jaunimo šventė, birželio 17 d. neįvyko dėl didelio lietaus, kuris neperstojo pylęs visą dieną. Dabar mūsų jaunimas, su tomis pačiomis ir naujomis dainomis pasirodys Išeivių Dienos minėjime, sekmadienį. liepos 22 d.

PASVEIKO

«U. L. Kultūros Draugijos» pirmininko žmona, ponia M. Liūdžienė, veik pusantro mėnesio išgulėjusi ligoninėj ir pernešusi gana sunkią ir sudėtingą operaciją, šiomis dienomis laimingai pasveikus sugrįžo į savo šeimos žydinį.

ATIDĖJO KURSŲ STEIGIMĄ

Cerro priemiesčio lietuviai tėvai susirinkę ir apsvarstę lietuvių kalbos kursų steigimą jų vaikučiams, rado reikalingu tokius kursus nekuriam laikui atidėti, Apie juos vėliau ir konkrečiai bus pranešta.

ATVYKSTA MALONUS SVETYS

Liepos mėnesio pirmomis dienomis, į Montevideo atvyksta tolimosios Kolumbijos Lietuvių Komiteto pirmininkas gerb. Stasys Sirutis, kuris trumpai čia paviešėjęs vyks į Argentinos lietuvių koloniją.

PADIDĖJO KOLONIJA

Mūsų skaitytojų, gerb. Debesių namus neseniai aplankė garnys, palikdamas sveiką ir gražų sūnų Joną - Povilą. Linkim laimingai ir sveikam augti tėvų paguodai bei Lietuvos garbei.

PAAIŠKINAM

Dėl tilpusio praėjusiame «Laisvosios Lietuvos» numeryje straipsnio, «Bijo Teisybės», kai kas įsižeidė, kai kas kai kam jį be pagrindo primetė ir t.t. Paaiškinam, kad minimas straipsnis yra mūsų redaktoriaus parašytas, pasinaudojant vietos spauda ir visoki spėliojimai yra piktos valios žmonių prasimanymai kenkti žurnalui.

DĖKOJA

Gerb. tautiečiui Vladui Baliukui, už paaukotas lentas, žurnalo klišių prikalimui, širdingai dėkoja,

«U. L. Kult. Dr - jos» Vaidyba.

PETRYNĖS IR SOKIAI

Sekmadienį, liepos mėn. 1 d. š. m. «U. L. Kultūros Draugijos» patalpose, gatvėj Rio de Janeiro 4001. Cerro, nuo 12 valandos eis Petrų ir Povilų «asado criollo», kurioje dalyvauja specialiai jų kviesti svečiai, o nuo 3 val. linksmas dainų ir šokių popietis tik lietuviams. Įžanga į popietį nemokama.

The NEW LEADER

Šiaurinės Amerikos Socialdemokratų Partijos organas «The New Leader», kuriame bendradarbiauja pasaulinio mosto žurnalistai, savo laidoje iš 14. IV. 45. įdėjo platų ir specialų suplementą, Baltijos valstybių bylos reikalu. Suplemente paduoti lietuvių tautos istorijos bruožai, jos kovos už savo laisvę ir ypatingai teisingai nušviečiamas baisus raudonojo Maskvos imperializmo teroras Lietuvoje, kur modernieji Kremliaus despotai esą pasirengę fiziniai išnaikinti lietuvių tautą. Suplemente kreipiama domė Amerikos valdžios ir visuomenės į vakrykščio Hitlerio grobimų draugo Stalino pavojų ir reiškiama viltis, kad Taikos Konferencija sugrąžins Lietuvai Nepriklausomybę, nes Jungtinės Tautos kariauja už tautų laisvę, už demokratiją, prieš visokį imperializmą, prieš visokias despotiškas diktatūras.

Lietuvis Argentinoje

MINĖS IŠEIVIŲ DIENĄ

Argentinos lietuvių kolonija, priešakyje su «Lietuvai Išlaisvinti Centru Argentinoje», ruošiasi didingam «Išeivių Dienos» minėjimui, kuris įvyks sekmadienį, liepos mėn. 8 d. š. m. 4 val. po pietų čekoslovakų salione, gatv. San Juan 792, Buenos Aires. Programoje dalyvauja šv. Cecilijos choras, žymieji kolonijos solistai ir kiti menininkai.

X.

PAVYKĘS VAKARAS

Berisso lietuvių draugija «Mindaugas» gegužės 12 d. buvo surengusi didelį lietuvių vakarą su vaidinimais ir kitomis įvairenybėmis. Scenoje statė gyvąją komediją «Kuprotas Oželis».

Patyrę ir gabūs mindaugiečių artistai, kaip ponia A. Marcinkevičienė, panelė J. Griciunaitė, p. Pr Strolia, p K Adamonis ir p. J. Mažuika prijukdė žiūrovus iki ašarų, kurie jiems už tai ir nesigailėjo karštų aplodismentų.

Nežiūrint, kad Berisso lietuviai, dėl siaučiančių frigorifikų streikų, jau antras mėnuo nedirba, bet dar nejaučia krizio, nes į parengimą prisirinko pilnutėlis salionas «rinktinės lietuvių publikos. Baigus programą, jaunimas linksminosi šokiais, o suaugę prie stiklo alučio lietuviškai pasidainavo iki ankstyvo ryto.

S. D.

NORKUS KULTŪRINA

Buvo taip. Vienas lietuvis Caserose, netoli Buenos Aires suruošė pietus. Dalyvavo būrys svetelių, jų tarpe, žinoma, prašytas ar ne — ir Kostas Norkus. Valgė gėrė ir susi pešė. Vienas, mat, palinkėjo, kad Lietuvoje plevėsuotų trispalvė, tai Maskvos draugai ėmė švilpti ir rėkti. Tada Norkus tarė: «Brolyčiai, kam čia mums ginčytis! Geriau gerkim. Mūsų bočiai jau prieš 500 metų turėjo raudoną vėliavą, o kai dėl tvarkos, tai niekados Lietuvoje geresnės nebuvo, kaip dabar. Tik visi gerieji «draugai» karštai nuplojo, kai duryse pasirodė policija. Kol tvarkos dabotojai šeimininką išklausinėjo kas čia per triukšmas, tai Norkus per virtuvės duris ir daržą išnyko kaip vijūnas. Net skrybelę nabagas pamiršo. Jo pavyzdžiu pasekė ir kiti «draugai».

Paskui Ožinsko «Balse» buvo pasidžiaugta apie Caseros lietuvių materialinę ir kultūrinę pažangą. Tai jau nebepirmas kartas, kad norkiški skandalai vadinami «kultūra».

Prie kultūros Norkus taip pat priskiria reklamas apie «balalaikininkų būrelį», kurie Ožinsko restorane vadinamame «klubas» ne tik kaukia «Za Uralom», bet pardavinėja visus penkius Amerikoje lietuvių kalba leidžiamus raudonųjų kislingų laikraščius.

Šišas.

MENISKAS KONCERTAS

Buenos Aires lietuvių šv. Cecilijos choras «Sokol» salėje gegužės 27 d. surengė lietuviškų liaudies dainų koncertą. Jo vedėjui muz. V. Rymavičiui vadovaujant buvo padainuota keliolika gražiųjų mūsų dainų. Kaip į tradiciją jau įėjo, to paties choro vyrai padainavo ir atskirai. Solo partiją išpildė baritonas E. Orlovas. Visos dainos buvo atliktos darniai, bet publika ypatingai plojo toms, kuriose kviečiama kovoti dėl tėvynės laisvės.

Pažymėtina, kad sąlygoms pasikeitus, šv. Cecilijos choras vėl pakviestas giedoti į Aušros Vartų bažnyčią.

X.

ATGARSYS IS PORTUGALIJOS

Lisabonos dienraštis «Novedades» pirmon vieton įdėjo ilgą straipsnį apie Lietuvą, parašytą A de Sausa Gomes. Teisingai nušviečiama dabartinė Lietuvos tragiška būklė ir sugestijonuojama, kad mūsų šalies laisvė vėl būtų atstatyta Cituojama K. Verax knyga «Lituania entre fuego cruzado». Lietuvos bylai palankiai parašo ir kiti Portugalijos laikraščiai.

X.

«SUSIVIENIJIMO» VEIKLA

«Susivienijimo L. Argen » Sporto Klubo vakaras, teatre «Roma» pavyko labai puikiai ir duos gražaus pelno. Programa buvo graži ir turininga. Savo roles geriausiai atliko G. Pilypaitė, G Simanavičius, A. Antanaitis, B. Navikaitė, B. Sereikaitė ir kiti.

Sportininkas.

RENGIASI MINĖJIMUI

«Susivienijimas» skubiai ruošiasi prie savo veiklos jubilejinio minėjimo, kuris įvyks liepos mėnesio 21 d teatre «Roma».

Programoje numatyti sveikinimai, šv. Cecilijos choras, pianistės ir V. Sajauskas su sportininkų trupe

Spoš.

Argentinos lietuviai «Laisvąją Lietuvą» prašomi užsiprenumeruoti pas mūsų atstovus Buenos Aires, nes kreditan žurnalas niekam nebesiunčiamas.

Administracija.

Lietuvis Brazilijoj

ĮTEKĖ MEMORANDUMĄ

Prieš San Francisco Tarptautinę Konferenciją, Brazilijos lietuvių organizacijos įteikė savo prezidentui Dr. Getulio Vargas, platų memorandumą Lietuvos reikalu, kuriame nuodugniai išdėstę Lietuvos teises į laisvę ir raudonojo bei rudojo imperializmų grobuoniškąą politiką, prašė užtarti Lietuvos Nepriklausomybės reikalą. Visų Brazilijos lietuvių organizacijų vardu, memorandumą pasirašė San Paulo lietuvių klebonas, kun. P. Ragažinskas.

STATO PAVYZDŽIU

Didysis San Paulo dienraštis «O Estado de S. Paulo» įdėjo straipsnį užvardintą «Pavyzdinis auklėjimo darbas» kuriame ypatingai palankiai atsiliepia apie Brazilijos lietuvių mokyklas ir mokymo bei auklėjimo atžvilgiu stato pavyzdžiu patiems brazilams.

PAREIŠKĖ UŽUOJAUTĄ

Šiaurės Amerikos Prezidento Roosevelto mirties proga, Lietuvos Konsulas San Paulyje, p. A. Polišaitis aplankė Jungtinių Amerikos Valstybių Generalinį Konsulą San Paulyie, p. Cecil M. P. Cross ir pareiškė jam užuojautą.

DAUG RAŠO

Paskutiniuoju laiku, visi didieji ir įtakingieji Brazilijos dienraščiai gana gausiai ir Lietuvos laisvei palankiai rašo. Juose labai teisingai nušviečiama okupantų siautėjimas ir bjaurus teroras Lietuvoje ir reiškiama viltis, kad Lietuva atgaus savo Nepriklausomybę.

Kaip matom, tai Lietuva nestinga gerų draugų ir didžiojoj Brazilijoj.

SANTIKIAI SU SSSR

Vietos brazilų dienraštis «O Estado de S. Paulo» rašo, kad Vašingtone buvo pasikeista notomis tarp Brazilijos Ambasadoriaus Vašingtone p. Carlos Martins Pereira de Sousa ir Sovietų Sąjungos Ambasadoriaus Andrei Gromyko, einant kuriomis Brazilija užmezgė diplomatinius santikius su Sovietų Sąjungos valdžia.

Užsiprenumeruokite žurnalą — Laisvoji Lietuva — ir parašykite jam korespondencijų iš savo kolonijos veikimo bei aktualių momento klausimais straipsnių.

- Laisvosios Lietuvos - atstovai

Pas kuriuos galima atskirais **numeriais nusipirkti** ir užsiprenumeruoti **žurnalą** «Laisvoji Lietuva»:

Buenos Aires

Juozas Nakutis
c. J. Bergamini 656
El Palomar F. C. P.

Pranas Lesčius
c. Herrera 287. Arti Plaza Constitución.

Juozas Seniūnas
c. Córdoba 1450. Centre.

Albinas Arlauskas
c Iriarte 3926. N. Pompeya.

Jonas Rudis
c. Republica Argentina 2302. V. Castellino.

Berisso

M. Tamuliūnas
c. Perseverancia 4612.

Kordoboje

Kazimieras Sadukas
c. Buchardo (este) 452. Barrio Inglés.

Rosario

Pr. Zakevičius.
Av. 12 de Octubre 320. Saladillo.

Montevideo

Juozas Babilius
c. Ansina 1024. Centre.

Antanas Liūdžius
c. Francisco Tajes 1195. Centr

Kazys Vilkas
c J P. Lenguas 1594.

Juozas Dorelis
c. Baltimore 1515. Peñarol.

Feliksas Grigas
c Vizcaya 3362. Cerro.

Jonas Vuljevas
c. Vizcaya 3278 Cerro.

— Laisvosios Lietuvos — Redakcijoj
c. Rio de Janeiro 4001. Cerro.

MIRĖ Dr. JONAS SLIUPAS

Pabėgęs nuo antrosios rusų okupacijos Dr. Jonas Šliupas, jau gautomis žiniomis, mirė Vokietijoj Apie šį aušrininką, savo laiku kalbėsime plačiau.

LIETUVOS MIESTŲ LIKIMAS

Dalis Lietuvos miestų ir miestelių labai nukentėjo nuo vokiečių - rusų kovų Ypatingai nukentėjo Biržai, kuriuos rusai užėmė pr. m. rugpiūčio mėn. 2 d. Biržai keletą kartų keitė okupantus. Kova už Biržus tęsėsi apie 10 dienų ir liko sugriauta apie septyniosdešimts nuošimčių pastatų.

Tokio pat likimo susilaukė ir Alytus, o Zarasų apskrityje labai nukentėjo Salako, Dukštų, Degučių ir Smalvos miesteliai.

Vilniaus miestas daugiau nukentėjo, negu Kaunas, nes jame buvo įsistiprinę vokiečiai, kurie nažiūrint tai, kad buvo apsupti, visgi ilgokai laikėsi.

Liūdnai atrodo ir Panevėžys, nes ir jame sugriauta virš 200 pastatų, jų tarpe malūnai, gelžkelio ir elektros stotys ir šiaip daug namų.

Labai nukentėjo ir Joniškis, nes iš daugelio namų beliko tik krūvos pelenų.

Tas pats atsitiko ir su Šiauliais, kurių beliko tik pakraščiai. Nustojo sargybą ėjęs ir šv. Petro ir Povilo bažnyčios bokštas, nes kaip pastarasis, taip ir bažnyčia tapo sugriauti iki pamatų.

Šakių apskrityje daugiausiai nukentėjo Griškabudis, Barzdai ir Lekėčiai.

Švenčionys beveik visai sunaikinti. Liko tik keletas mūrinių namelių.

Tokio pat likimo susilaukė ir Vilkaviškis bei Mariampolė.

Tačiau, nekurie miestai ir miesteliai laimingesni buvo, nes nežiūrint tai, kad karo audra jų ir neaplinkė, bet jie visgi sveiki išliko, pavyzdžiui: Radviliškis, beveik nieko nenukentėjo.

Ukmergė taipgi nedaug paliesta karo audros. Krekenava irgi išliko nesunaikinta, nors per okupacijos metus labai sunkų pergyveno laiką. Nuolatinės rekvizicijos produktų, daiktų ir nuolatiniai gaudymai žmonių bei jų gabenimai darbams, slėgė visą apylinkę. Beveik didesnė pusė jaunų žmonių tapo išgabenta ir nežinia kur Prieš pasitraukdami vokiečiai buvo užminavę keletą namų, tiltą per Nevėžį ir bažnyčią, bet tapo nelauktai užklupti rusų ir skubiai išbėgo.

Jurbarkas nedaug paliestas liko, kaip ir Tauragė taip pat mažai nukentėjo.

Rokiškis kiek daugiau nukentėjo, bet jo valsčių miesteliai beveik nieko nenukentėjo.

LIETUVOS MOKYKLOS

Lietuvos mokyklos pradėjo pamažu veikti. Vilniaus ir Kauno universitetai taip pat. Kauno universiteto rektorium paskirtas prof. A. Purėnas, o Vilniaus universiteto rektorium Dr. K. Bieliukas. Kai vokiečiai buvo užėmę Lietuvą, nei Purėnas, nei Bieliukas Rusijon nebuvo išbėgę. Jie dirbo universitete ir vokiečiams esant Lieruvoje.

POŽEMIO JUDĖJIMAS

Lietuvos požemio judėjimas ir toliau tęsia savo veiklą, nes visi lietuviai, kaip vokiečiais taip ir rusais nepatenkinti. Jie nenori, nei nuo vienų, nei nuo kitų priklausyti, bet nori laisvais būti.

LITO KURSAS

Senoms skoloms likviduoti, vokiečiai buvo nustatę sekantį oficialų lito kursą taip: 1 litas — 0.09 R. M. — 0 10 rublių.

SUGRIOVĖ

Traukdamiesi iš Lietuvos, vokiečiai susprogdino Žemės Ūkio Rūmus Dotnavoje.

POLITINIS GYVENIMAS

Lietuvos politinis gyvenimas visai suvaržytas. Leidžiama dabar Lietuvoje veikti tik komunistų partijai, kuri steigia naujus skyrius ir grupuoja jaunuolius į komsomolcus.

PAVASARIO BALSAI

Prieš pat Sovietų Rusijos armijos įžengimą Lietuvon, išėjo iš spaudos nauja laida Maironio «Pavasario Balsai». Spaudai paruošė Juozas Ambrazevičius. Piešiniai T. Kulakausko. Išleido «Sakalo» bendrovė.

Ta pati «Sakalo» bendrovė 1944 metais išleido A. Vaičiulaičio, «Vakaras Sargo Namelyje». Tiražas 10.000 Veikalas gržiai iliustruotas D. Tarabildienės ir sudaro 128 puslapius.

L. K. B.

Kaip gyvena ir veikia mūsų broliai Amerikos šiaurėje

ATGAIVINA VEIKLĄ

Plačiai pagarsėjusi pirmųjų lietuvių rašytojų raštų ir šiaip rimtų mokslo veikalų leidimu, Amerikos lietuvių, «Tėvynės Mylėtojų Draugija» vėl atgaivina savo platesnį veikimą. Tuo reikalu draugijos vadovybė išleido spaudoje atsišaukimą į visuomenę, kviesdama senuosius draugijos veikėjus grįžti į darbą. Veiklos būtinumą, draugija pabrėžia, kad okupantams siaubiant Lietuvoje yra didelis pavojus daugybei vertingų Lietuvos raštų, kurie galės būti išsaugoti tik organizuotų lietuvių išeivijoj.

RENKA RŪBUS

Remiant visoms mokslo, labdarybės ir tikybinėms organizacijoms, Šiaurės Amerikos visuomenė baigia surinkti 150.000.000 kilogramų rūbų ir avalinės, nuo karo nukentėjusių kraštų gyventojams.

Bendras Amerikos Lietuvių Fondas turėjo net savo specialę dieną tokiai rinkliavai ir drabužių bei avalinės jau pasiuntė Lietuvos žmonėms.

RANDA LIETUVIŲ

Amerikos ir Anglijos kariuomenės rado nepaprastai daug lietuvių deportuotų ar šiaip išvarytų į darbus įvairiose Vokietijos vietose. Jų esą net keli desėtkai tūkstančių. Apie šituos lietuvius ėmė sukinėtis bolševikų agentai ir kalbinti grįžti okupuoton Lietuvon. Bet visi lietuviai kategoriškai atsisako ir laukia galimybių išvykti i laisvus kraštus.

Amerikos lietuviai jau rūpinasi jiems padėti materialiai, o ypač, kad nepakliūtų į bolševikiškų žvalgybininkų rankas.

BE SSSR.

Amerikos paštų viršininkas Mr. Frank C. Walker oficialiai pareiškė spaudai, kad jau galima su Lietuva susirašinėti ir kad rašant laiškus nereikalingą ant konverto užrašyti SSSR, o reikia rašyti tiesiai Lituania, kaip kad rašydavom prieš šį karą, nes Amerika, kaip ir kitos už laisvę kovojančios tautos, bolševikų imperialistinio smurto prieš Lietuvą nepripažysta.

LIETUVIU DELEGACIJA SAN FRANCISKO PASAULINĖJ KONFERENCIJOJ

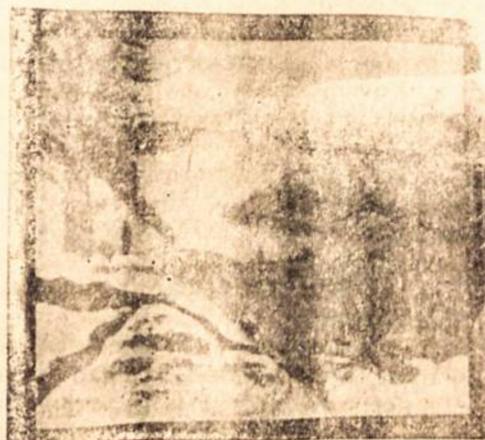
Lietuvai lemiamoj valandoj susitarus vieningai dirbti, «Amerikos Lietuvių Tarybai» ir «Lietuvai Vaduoti Sąjungai», tapo sudaryta ir į San Francisco Pasaulinę Konferenciją, pasiųsta viena Amerikos Lietuvių Delegacija ginti Lietuvos laisvės reikalą.

Lietuvių Delegacija išgavo teisę dalyvauti posėdžių salėse be sprendžiamojo balso, bet ji įteikė plenumui platų memorandumą Lietuvos reikalu, ji turi patariamą žodį tenai kur tik bus liečiamas Lietuvos reikalas ir ji informuoja Konferencijos dalyvius, žurnalistus, spaudą bei visaip veda akciją prieš bolševikiškąjį imperializmą, kuris su Hitleriu besidalydamas sferomis užgrobė ir Biltijos valstybes.

Yra tikrų žinių, kad opsaliuté Konferencijos dalyvių dauguma yra Lietuvos draugai, todėl Chicagos lietuvių dienraštis «Naujienos» ir sako: «Molotovui nepavyko Lietuvą nupirkti».

Lietuvių Delegaciją San Francisco Pasaulinėj Konferencijoj sudaro:

Al. Kumskis, advokatas Olis, inžinierius P. J. Ziuris, advokatas W F Laukaitis, W. T. Kvetkas, pulkininkas K. Grinius ir Marija Kižytė.

Lietuvos Upių Tėvo, Nemuno Vaizdas.

«Zdrastvuj», ponas draugas Rūkas!

— Sveikas, sveikas Rauluti, bet kodėl tu mane vadini ponu ir rusiškai sveikini?

«Iš didelio unaro, ponas drauge.

— Nesuprantu, koks čia tau unaras rusiškai kalbėti ir dar gerai nemokant tos kalbos. Save gerbianti žmonės, susitikę tik savo gimtaja kalba kalbasi.

«Neboltaj jeigu nesupranti. Tu esi dar nesusipratęs klasiniai ir tavo razumas nesuima, kodėl man unaras ruskai šnekėti. Gerai klausykis, o aš tau išviražysiu, kaip ant delno šitą tropunką.

— Prašau, prašau, draugas Raule.

«Tak vot, tu neseniai skaitei «Darbe» tokį pasaulinės reikšmės šūkį, kur juoda ant balto taip buvo parašyta: «Tegyvuoja maršalų maršalas! O kai «Darbo» pirmame puslapy pamačiau ir abrozą blizgančioj uniformoj, su daugybe blagaslovytų medalikų ir agnasėlių, tai mano širdis kaip nuo limonado apsalo. Kaip tu rokuoji, ar tai nėra unaras būti maršalų maršalo padoniu ir ant jo liežuvio kalbėti? Didesnio unaro aš nematau.

— Labai kvailas jūsų garbės supratimas Rauluti. Tai reiškia, kad jums pabalnok karvę, pasakyk, kad ji iš Rusijos ir jus imtumėt karvėmis jodinėti. Antra, man labai keista, kad ir tu ir tavo «Darbas» vadinate maršalų maršalu tą žmogų, kuris ne tik nėra baigęs jokio karo mokslo, bet ir kariuomenėj nei dienos nėra tarnavęs.

«Tu iš manęs nedaryk čiderstvų, ba aš perpykęs galiu tau užpiauti per valgomąją. Jei nerazbiraeš, tai klausykis. Tau atrodo, kad vaiskui reikia kokio tai mokslo. Visai ne. Jis turi būti tik geri strielčiai, į cielių pataikyti, o ne moksliškai kokių nors bicilų ar makrobų košėj ieškoti. O kadangi mūsų maršalas yra labai daug Maskvoje į orą šaudęs, tai dėl to ir liko maršalų maršalas. Juk tu skaitydavai gazietose, kaip ruskeliai draskėsi fronte su pagonimis Fricais, o maršal maršalas iš Kremliaus arba šviesiausio ciesoriaus Mikolojaus rūmų tik pleškydavo didžiosiom armotom, kartais net po 300 zalpų, kad net maskolių barzdos išsipūsdavo. Na, tai tu man ir pasakyk, ar galėjo taip padaryti koks nors anglų ar amerikonų maršalas, o jei dar pridėsime pačių rusų ir kaimynų pasiųstus dangaus karalystėn kulokus ir nevieronis, tai tai eik skradžiai pasaulį ir geresnio strielčiaus nerasi. Ar dabar dar tau neaišku, kodėl ji mes vadinam maršalų maršalu

— Tavo tiesa Raule. Tikrai panašaus maršalo nerasi nei pas anglus nei pas amerikonus. Amerikiečiai, kaipo tikri demokratai, bendrai nekreipia domės į titulus ir ordinus. Tik diktatūrų šalys, kad daugiau visuomenę imponavus ir gąsdinančiai nuteikus, pridaro tautų vadų, ober maršalų ir visokius Tamošius apkabinėja briliantais už sunkiai uždirbtus žmonių pinigus. Bet aš dar ir ne to norėjau pasakyti. Tu Raule labai daug kalbėjai, bet man neatsakiai į klausimą, kaip tu supranti tą «ponas draugas», apie ordinus ir jūsų maršalo karo mokslą?

«Tu man perdaug neglumyk galvos, ba aš tau trumpai pasakysiu, kad mūsų maršalas kitiems glėbiais dalydamas medalikus ir agnasėlius nėra durnas, kad pats sau nepasikabintų kiek jam patinka. Ir kaip čia atrodytų, jeigu mūsų maršalo sermėgą dabintų tik mediniai guzikai. Ponu tave iš šenavonės pavadinau, ba jau dabar ir Rusijoj toki mada, nes draugas yra valdiškas žodis, bet negi vadinsi aukštą načalniką bei maršalą ir kokį nors lakudrą vienodai, draugu. Pagal činą šis žodis. Jei vyresnis činu, tai jau sakoma «gospodin tovarišč». Ne gi lygus žmogus žmogui ir jo služba. O kai dėl mokslo, tai mes jį laikom buržujų išmislu. Pasimokę tuoj nukrypsta nuo maršalo linijos. Kuo durnesni, tuo mums vigadnesni. Su tais važiuojam kaip su mulais, o jei dar netingi žadėti jiems, kad ryt ar po ryt bus jiems geriau, tai veža iš peties.

— Bet juk taip negali galvoti rimtas demokratas, kuris žino, kad su nekvalifikuota visuomene nieko gero nepadarysi.

«Mes negalvojam, bet taip darom, šviesesnių žmonių bijom. Kad aš tau kalbu pravdą, tai ateik į mūsų tančius ant Desgraciados ir pamatysi. Bet tai ištikimiausi maršalo žalnieriai ir pa klusnūs sutvėrimai.

— Bet ką jus su tokiais galit naudingo, kultūringo bei klasinio nuveikti?

«Kaip tai, koks čia klausimas Rūkeli? Tu dažnai matei «Darbe», kad mums rimti tai vienas, tai kitas apieravoja po damakuaną vyno, atsivedam su doleriais matrosų, o vienas toks klasiniai susipratęs net šimtą pezų proletarckos apieros patiesė. Na, tai mes geriam, tancavojam ir pasigėrę bliaunam: Tegyvuoja maršalų maršalas, o ar tai nėra rimtas darbas, kurį ir Norkus pripažįsta.

Ot Laikai

Oi laikai, tai laikai,
Taip keisti atėjo,
Kad ir meškos be sparnų,
Skraidyti pradėjo.

Juo ilgiau gyvensi,
Stebūklų sulauksi...
Kai išgirsi debesuos,
Seną mešką kniauksiant.

Ot laikai, tai laikai,
Keisti, nemalonūs,
Nes nuo meškų daugumai
Ėmė gelti šonus.

Atsirado ir daugiau,
Kurie labai pyksta,
Kad dėl žilstančios galvos —
Sparnai nebedygsta.

Laukim tat, kai aukštai
meška ims lakioti
Tai žemai bus gerai,
Švindelį medžioti.

Oi laikai, tai laikai,
Taip jau mandriai dedas,
Kad ir meška už nosies,
Visą minią vedas.

Kur ji nori, sustoja,
Apuosto, apžiūri,
O paskui pakel koją
Ir į minią žiūri.

Ir taip meška vokalio,
Tempia meno gaidą,
Kasdien kitą aiškiną,
Politinę raidą.

Mat ji turi partijų,
Kronišką bronchitą,
Griebia šią, met aną,
Kad tik radus kitą.

Oi laikai, tai laikai,
Nieks jų netikėjo,
Kad iš meškos skraidančios,
Maižiešius išėjo.

TIK NE LIETUVAI

Mes save vadiname «demokratais», todėl, kad ligotai nekenčiam savo gimtojo krašto, krašto, kuriame gyvenam ir norim, kad visą pasaulį valdytų rusai ir visus padarytų rusais ir tik rusais.

Mes ir aukas renkam nuolat. Šiandien renkam Stalingrado atstatymui, ryt, Rusijos raudonarmiečiams, poryt, kolchozams, kitą dieną rusų raudonajam kryžiui, taliau, kinų ar partizanams. Renkam ir Ispanijos respublikonams, Palestinos sionistams, Sinagogos pastatymui Ceiro priemiestyje. Renkam Paryžių bei Berlyną paimti, renkam anglus ir ameriko nus paremti, tik ne Lietuvai, nes mes nekenčiam viso to, kas tik yra lietuviška ir esame lietuviškai kalbanti rusai.

———

GAUS DIPLOMĄ

Žemaičiai sako: «kou pats kvep, tuo kitus tep». Argentinoj vienas «žymus mūsų tautietis» mėgsta kitus vadinti «išaikvotojais» ir vienas Urugvajaus tautietis kitus vadina «pilvo patriotais».

Kas išspės jų vardus, gaus iš tų pačių «patriotų» garbės diplomus.

———

NETIESA

Ji: — Pasakyk man mielas, ar teisybė, kad vedę žmonės ilgiau gyvena?

Jis: — Netiesa. Jie ne ilgiau gyvena, o tik laikas jiems išrodo ilgesnis.

———

PRIMENA

Ji: — Kiekvienas orlaivio praskridimas, man širdį vis lyg peiliais varsto.

Jis: — Kodėl taip kalbi, brangioji?

Ji: — Mano nabašninkas vyras lygiai taip naktimis plerpdavo, kaip šis orlaivis.

———

GERAI ATSAKĖ

Jis: — Visos moterys gudrumo nepripažysta. Jos nori tik gražios būti ir visaip tepliojasi, kad patikus vyrams.

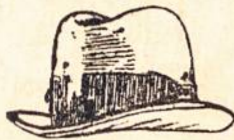
Ji: — Visai ne. Moterys tepliojasi todėl, kad žino, jog pasauly kvailų vyrų yra daug daugiau negu aklų.

TINTORERIA Y SOMBRERERIA

- ANDES -

de

Antonio Yankus

ANDES 1257 — TEL. 8-18-03

Moterų ir vyrų rūbų valymas. Visų rūšių skrybelių valymas ir reformos. Kostiumų ir paltų išvertimas. Lietuviams nuolaida.

ADOLFAS KAUŠINIS

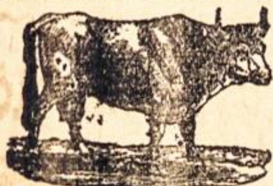
Vienintelis lietuvis Urugvajuje, turintis Elektros Stoties teises.

Atlieka:

Visus elektros įrengimus ir pataisymus. Lietuviams Dídelės Nuolaidos.

c. Velsen 4470. Malvin.

Telefonas: -- 40. 23. 39. —

Kaunas

Pieniné ir Aliné

Andriaus Aleknos

c. Bogotá 4001, esq. Bèlgica

CERRO.

Visuomet švieži produktai, ekonomiškos kainos, skubus patarnavimas. Pasitikrinkit.

LIBRERIA

ESAS

Geriausių pasaulinių rašytojų knygos. Įvairūs popieriai: kartolinas, celefan ir kt. Rašomieji dalykai ir mokyklų reikmenys. Atvirutės, albumai. Užsakymus siunčiam ir paštu. Priveža tranvijai: 7. 9. 12 ir 61.

Arenal Grande 2533

Tel. — 27753. — Montevideo.

Cesna Radio

Adolfas Česna

— Radio Technikas —

Gamina radio aparatus ir taiso senus, rūpestingai ir prieinamomis kainomis. Parduoda ir išsimokėjimui.

C. San Fructuoso 1827.

Montevideo.

PETRO ir BRONIAUS

Evovlucku

Pieninė — Bar — Almasenas

calle Berna 1860,

Villa del Cerro

Telefonas: — 22. 11. 94. —

Kamionai perkraustymui kiekvienu pareikalavimu, įvairūs pieno ir kiti maisto produktai, vietos bei užsienio gėrimai, ekonomiškos kainos, skubus ír sąžiningas patarnavimas Mėgstama Ceros líetuvių užeiga.

PROVISION

Vilnius

JONO ir ONOS

SCESNULEVICIŲ

calle Vizcaya 4149, esq. Berna.

Cerro.

AR ZINOTE KĄ RASO

"KELEIVIS"

AR ZINOTE, kodėl vieni jį giria, kiti keikia, bet visi mėgstas jį skaityti?

„KELEIVĮ" žmonės mėgsta dėl to, kad jis niekam nepataikauja ir nesibijo teisybę skelbti

Zmonių mulkintojus ir apgavikus jisai lupa be jokio pasigailėjimo.

Be to, iame rasi visokių patarimų, pamokinimų' gražių eilių, įdomių paveikslų ir žinių iš viso pasaulio.

Kainuoja tik $2.50 metams.

Adresas toks:

"KELEIVIS"

636 BROADWAY

SO. BOSTON, MASS.

Bodega y Viñedos

de VALENTIN CARNE e HIJO

VINO NATURAL

Redención Melilla — Tel. 22-00-35

Visi lietuviai tik čia perka, nes duodama gera prekė, ekonominė kaina ir skubus bei mandagus patarnavimas.

foto arte Elba

GRECIA 3432 — CERRO — Tel.: 22 10 54

Čia ir lietuviai fotografuojasi visuomet.

Rūbų Siuvykla

JUOZAS MIKALAJŪNAS

Savininkas

Gobernador del Pino 4511 LA TEJA

MONTEVIDEO

Visi lietuviai siuvasi drabužius tik čia, nes randa garantuotą darbą ir nebrangiai.

FUNDICION PRADO

Fundición de Bronce Mecánico Aluminio y Herrajes en General.

Sección Mecánica y Estampados. Matrices de Todas Clases. Y Para Toda Industria.

Eduardo Jusys

Molinos de Raffo 473.

Teléfono 22 - 53 - 05.

MONTEVIDEO

IMPERIAL

GARINĖ RŪBŲ VALYKLA

Rūbų išvalymas sulig "Dupl x" sistema Šermenų rūbai. Dažymas ir reformavimas skrybelių ir kostiumų. Nematomas užadymas skylių bei perpiešimų. Lietuviams nuolaida: tik $1 50 kostiumo išvalymas ir išprosymas.

Centralinis Namas:

Calle EJIDO 1241. Te'. 91 - 9 - 10

skyrius ir dirbtuvės:

Avda. BRASIL 3092 MONTEVIDEO

Joyería Oriental

DALMIRO BORSANI

Savininkas

Parduoda laikrodžius, žiedus brangakmenis, fantazijas, aukso išdirbtinius su įrašais vardų. Taiso laikrodžius ir papuošalus.

SARANDI 644 - MONTEVIDEO Tel. 8-05-32

Restaurant y Pensión Gran Bretaña

Juozas Ramonas

Savininkas

Geriausia vieta lietuviams turistams atvažiuojantiems iš Argentinos. Sveikas valgis. Švarios lovos pavieniam ir erdvūs kambariai šeimynoms.

JUAN CARLOS GÓMEZ 1266

Telefono: 8 - 39 - 05